

**Міністерство освіти і науки України
Державний заклад «Південноукраїнський національний
педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»**



МУЗИЧНА ТА ХОРЕОГРАФІЧНА ОСВІТА В КОНТЕКСТІ КУЛЬТУРНОГО РОЗВИТКУ СУСПІЛЬСТВА

МАТЕРІАЛИ І ТЕЗИ

Т. 1

**XI Міжнародної науково-практичної конференції
молодих учених та студентів
24-25 жовтня 2025 року, Одеса**

MUSIC AND CHOREOGRAPHY EDUCATION IN THE CONTEXT OF SOCIETY'S CULTURAL DEVELOPMENT

A collection of scientific works based on the materials of the XI International Scientific and Practical Conference of Young Scientists and Students, Odesa, 2025

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД «ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені К. Д. УШИНСЬКОГО»

**МУЗИЧНА ТА ХОРЕОГРАФІЧНА ОСВІТА
В КОНТЕКСТІ КУЛЬТУРНОГО
РОЗВИТКУ СУСПІЛЬСТВА**

**Матеріали і тези XI Міжнародної конференції
молодих учених та студентів
(24-25 жовтня 2025 р.)**

1 том

ОДЕСА 2025



УДК: 37+78+792.8+008-021.1

**Музична та хореографічна освіта в контексті культурного розвитку
суспільства.** Матеріали і тези XI Міжнародної конференції молодих учених
та студентів (Одеса 24-25 жовтня 2025 р.). — Т.1. — Одеса: ПНПУ імені
К. Д. Ушинського, 2025. — 237 с.

Рекомендовано до друку вченою радою Державного закладу
«Південноукраїнський національний педагогічний університет імені
К. Д. Ушинського». Протокол № 6 від 27.11.2025 р.

Рецензенти:

Мартинюк Тетяна Володимирівна, доктор мистецтвознавства, професор,
завідувач кафедри-професор кафедри мистецьких дисциплін і методик
навчання Університету Григорія Сковороди в Переяславі;

Білова Наталія Костянтинівна, кандидат педагогічних наук, професор,
професор кафедри теоретичної, музично-інструментальної та вокальної
підготовки, Державний заклад «Південноукраїнський національний
педагогічний університет імені К. Д. Ушинського».

Матеріали і тези друкуються в авторській редакції.

Технічний редактор Ірина ЛЕВИЦЬКА



Микола ФЕДОРЕЦЬ,

кандидат педагогічних наук, старший
викладач, ДЗ «Південноукраїнський
національний педагогічний університет
імені К. Д. Ушинського»

Ван ІЛУН,

здобувач другого (магістерського) рівня
вищої освіти, ДЗ «Південноукраїнський
національний педагогічний університет
імені К. Д. Ушинського»

КОБЗАРСЬКЕ ПІСЕННЕ МИСТЕЦТВО ЯК ЧИННИК СТАНОВЛЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ КУЛЬТУРИ УКРАЇНИ

Кобзарське пісенне мистецтво, яке охоплює думи, історичні та ліричні пісні, балади й інші жанри, посідає особливе місце у формуванні та розвитку української культури. Воно не лише сприяло становленню національного музичного мистецтва, а й мало значний вплив на розвиток української мови, літератури та всієї системи художніх цінностей українського народу. У науковому обігу цей феномен отримав назву «кобзарство» або «кобзарський рух», що поєднує діяльність народних співців, котрі виконували й нерідко самі творили пісні та думи, акомпануючи собі на кобзі чи бандурі (Кобзарство, 2013).

Кобзарі завжди користувалися високою пошаною серед українців, особливо у козацькому середовищі. Їхня творчість була тісно пов'язана з визвольними змаганнями: співці супроводжували козаків у походах, звеличували героїзм народних борців, підтримували військовий дух. Водночас правдивий, волелюбний характер кобзарських дум і пісень неодноразово викликав невдоволення державної влади – від царської Росії до радянського режиму 30-тих років XX століття, що зумовлювало переслідування народних виконавців.

Кобза та бандура як основні інструменти кобзарів стали знаковими символами української ідентичності. Сакралізація кобзарів і наділення кобзи-бандури міфічними рисами сприяли тривалому збереженню традиції бандурного виконавства (Данилова, 2020, с. 3). Художній репертуар кобзарів та бандуристів відображав духовні орієнтири українського народу й виражав лірико-драматичну сутність національної свідомості через майстерне вокально-інструментальне виконання.

Фундаментальний внесок у дослідження кобзарства зробив український фольклорист, педагог і письменник Кость Черемський, який у праці «Шлях звичаю» (2002) простежив еволюцію епічного співу на основі архівних матеріалів, польових записів та історичних джерел. Учений звернув увагу на розгалуження традиції між сліпими кобзарями та зрячими бандуристами.



Дослідження попередників науковця – І. Срезневського, М. Фіндейзена, Б. Рибаківа та ін.) довели світові, що витoki kobзарського співоцтва сягають давніх часів, коли функцію зберігачів сакрального знання виконували волхви, ті духовні лідери, які у стародавні часи виконували «роль посередників між надприродними силами і людиною» (Черемський, 2002).

У XIX столітті kobзари та лірники активно діяли переважно в Чернігівській, Полтавській та Харківській губерніях. На думку сучасних науковців, найвизначнішими митцями того часу були О. Вересай, С. Кошовий, І. Кравченка-Крюковський, А. Ладжа, А. Ніколенко, Ф. Холодний, А. Шут, С. Яшний, І. Стрічка та інші.

Проте подальший розвиток kobзарського руху був фактично зруйнований сталінськими репресіями 1930-х років. Лише після Другої світової війни відбулося часткове відродження традиції: при філармоніях створювалися ансамблі бандуристів, відкривалися класи бандури в музичних школах, музичних училищах, консерваторіях тощо (Черемський, 2002).

Наукові роботи С. Баштана, М. Бередука, М. Гордійчука, С. Грица, М. Давидова, Л. Данилової, К. Квітки, І. Куровська, М. Лисенко, Г. Хоткевича, К. Черемського та інших переконливо доводять масштабний вплив kobзарства на літературу, музику й мистецтво загалом. Зокрема, багато сюжетів українських літературних творів мають джерела у kobзарських думках і піснях. Створювані kobзарями образи козаків, мудрих старців чи жіночих постатей набули статусу архетипів української літератури. Висока художня мова kobзарських творів, багата на метафори та символи, стала важливим джерелом для письменників і поетів, надаючи їхнім творам особливої поетичної виразності.

Ідейне підґрунтя kobзарської творчості виховувало національну свідомість, плекало любов до рідної землі й повагу до історичного минулого. На основі kobзарських текстів розвивалися літературні жанри історичного роману, поеми, балади. Вплив kobзарського мистецтва простежується у творчості Тараса Шевченка, чия поезія наскрізь пройнята kobзарськими мотивами; Миколи Гоголя, який у «Тарасі Бульбі» відтворив зразки козацького побуту, спираючись на kobзарські традиції; Лесі Українки, що у своїх історичних творах часто відгукувалася на мотиви народного епосу.

Отже, актуальність kobзарської пісенної спадщини підтверджує й сучасна українська література: багато молодих авторів звертаються до образів та символів цього мистецтва, що свідчить про його неперервний зв'язок із культурними процесами сьогодення.

Висновок.

Kobзарське мистецтво є не лише складником історико-культурної пам'яті, а й чинником формування національної ідентичності. Воно стало своєрідним інтегральним освітньо-художнім і музично-виховним феноменом, що поєднує традиції, духовні цінності та мистецькі практики. Популяризація kobзарства серед сучасної молоді сприяє поглибленню інтересу до української



культури й формує ґрунт для збереження національної самобутності в умовах постінформаційного суспільства та глобалізації.

ЛІТЕРАТУРА

1. Гнидь, Б. (1997). Історія вокального мистецтва. Київ. НМАУ. URL:https://shron1.chtyvo.org.ua/Hnyd_Bohdan/Istoriia_vokalnoho_mystetstva.pdf
2. Гнидь, Б., Антонюк, В. (2024). Вокальне мистецтво. Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс]. НАН України, НТШ. – Київ: Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2006, оновл. 2024. 5. URL: <https://esu.com.ua/article-27522>.
3. Данилова, Л. (2020). Тріо бандуристок як форма вокально-інструментального виконавства. *Кваліф. робота магістра*. Національна академія керівних кадрів культури і мистецтв. Київ.
4. Кобзарство. Енциклопедії Сучасної України. Т. 13. (2023). Редкол. : І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. Київ : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України. URL: <https://esu.com.ua/article-8828>
5. Костюк Н. Кобзарське мистецтво як складова української національної культури: культурологічний аналіз. *Культура і сучасність*. 2021. 2, 43–50.
6. Крусь, О. (1997). Історія української музики XX століття: Навчально-методичний посібник. Луцьк : Надстир'я. 82 с. URL: <https://elib.nakkkim.edu.ua/bitstream/handle/>
7. Крусь, О. (1999). Історія української музики від витоків до середини XIX століття: Навчально-методичний посібник. Луцьк : Надстир'я. 138 с. URL:https://shron1.chtyvo.org.ua/Krus_Oksana/Istoriia_ukrainskoi_muzyky_vid_vytokiv_do_seredyny_KhIKh_st.pdf
8. Черемський, К. П. (2002). Шлях Звичаю. Видав. «Глас». Харків. URL: https://shron1.chtyvo.org.ua/Cheremskyi_Kost/Shliakh_zvychaiu.pdf



ЗМІСТ

Kisiel M.	
Pielęgnowanie dziedzictwa narodowego sztuki muzycznej w Polsce w kontekście transmisji międzypokoleniowej.....	4
Реброва О.	
Навчання через дослідження у контексті мистецької освіти.....	8
Русяєва М., Федорець М.	
Аксіологічний підхід у підготовці майбутніх викладачів мистецьких шкіл до формування музичної культури учнів.....	12
Гринчук І., Іздебська-Новіцька М., Крих Я.	
Укладання вокального і хорового репертуару: сучасні виклики.....	16
Зіневич Р.	
Сучасний український митець і його духовна місія (на прикладі творчості Владислава Горая).....	20
Рябуха С.	
Музична режисура у педагогічній практиці оперної студії.....	24
Гринчук І., Яременюк О., Томин І.	
Укладання репертуарних списків: методичний аспект.....	27
Брила М.	
Еволюція чардашу в сучасній сценічній хореографії.....	30
Feng Shichao	
表達手段作為藝術形象概念寶庫的屬性：方法論層面.....	33
Коваль С.	
Вплив воєнного стану на сучасне хореографічне мистецтво.....	35
Барановська І., Барановський Ю.	
Інтеграція народного інструментарію в освітній процес: методичні інновації навчання гри на сопілці та кларнеті.....	38
Лю Чжигу	
Вокально-педагогічний саморозвиток майбутніх викладачів: у пошуках теоретико-методологічних засад.....	41
Юй Ціцзя, Горожанкіна О.	
Розвиток етюду у фортепіанному мистецтві Китаю.....	44
Брашован А.	
Українська патріотична пісня – жанрові ознаки та педагогічний потенціал.....	47
Федорець М., Ван Ілун	
Кобзарське пісенне мистецтво як чинник становлення національної культури України.....	56
Самохіна С.	
Символіка прелюдії і фуги до мажор Й.-С. Баха з першого тому ДТК: до	